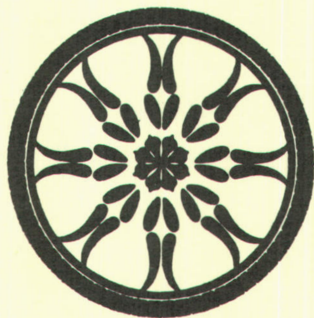

SADDHARMA

de afbeelding van de Buddha-figuur op de titelpagina is een foto van een 18de eeuws Japans beeld.
Deze Buddha heet AMIDA, de Buddha van het oneindige licht, heer van het westerse paradijs, gezeten in de handhouding van meditatie
het beeld bevindt zich in het Leids Volkenkundig Museum
de foto werd gemaakt door Else Madelon Hooykaas

S A D D H A R M A

TIJDSCHRIFT STICHTING NEDERLANDS BOEDDHISTISCH CENTRUM

7e jaargang 2e aflevering april 1974

Redactie-adres: Bornsestraat 61 - Hengelo (O.)
Secretariaat Stichting: Storm van 's Gravesandeweg 75, Wassenaar.
Postgiro: 152 00 22, t.n.v. de penningmeester van de Stichting Nederlands Boeddhistisch Centrum, Bornsestraat 61 - Hengelo (O).
Min. donatie 1974 ƒ 25,-- (echtpaar ƒ 35,--; studerenden ƒ 15,--).

MEDEDELINGEN VAN HET BESTUUR

De voorjaarsbijeenkomst in Centrum Hyde Park te Driebergen werd gekenmerkt door een opgewekte stemming en goede sfeer. Het fraaie lenteweer en het aangename verblijf in Hyde Park zelf hebben zeker in niet geringe mate bijgedragen tot het welslagen. Er waren een kleine vijftig deelnemers.
Te oordelen naar hetgeen hieraangaande ons van de zijde der deelnemers ter ore kwam, was men ook gelukkig met het programma. Erik Bruyn gaf, aan de hand van prachtige dia's, een zeer heldere uiteenzetting van de Tibetaanse Weg naar de Verlichting. Zijn optreden werd omlijst door de twee dansen die werden uitgevoerd door een jonge Javaanse danseres. Men heeft het "beeldschoon" gevonden en dat was het ook. Zeker een hoogtepunt van deze samenkomst!

Heel fijn was, op zondag, weer de meditatie (geleid door de heer Bruyn) in het vroege ochtenduur in de kapel van Hyde Park. Die zondagmorgen was voorts een der beide monniken uit de Thaise tempel in Waalwijk, Phra. Mettaviharee, onze gast en hield een toespraak. Het was goed, hem in ons midden te hebben. Geïmproviseerd werd vervolgens nog vertoning van dia's door mw. Wildervanck; deze had zij genomen tijdens het verblijf van

de Dalai Lama in ons land en voorts tijdens een reis door Nepal en India. Hoewel ieder vrij was om de zon in het park te verkiezen boven deze samenkomst, bleken zeer velen er de voorkeur aan te geven de dia-vertoning bij te wonen. Het waren dan ook heel mooie dia's; mw. Wildervanck heeft met dit initiatief een zeer gewaardeerde bijdrage gegeven.
Een verrassing voor de aanwezigen was het feit dat de film van Televizier over de Dalai Lama alsnog kon vertoond worden. Een van onze donateurs, een arts (heel veel dank bij dezen!) had kans gezien de volledige apparatuur voor weergave van een geluidsfilm in bruikleen te ontvangen en had tevens de moeite genomen zich te laten instrueren in de bediening. Het is jammer dat een film zo snel voorbijgaat. De close-up-opnamen van de Dalai Lama - zijn gezicht, zijn handen, zijn gebaren - hadden iets heel bijzonders!

's Middags was er voorts de lezing van de heer Lange, lid van de Soefi Beweging, die voor ons een betoog hield over het thema "Religie versus psychiatrie?", een onderwerp dat zo veel opriep dat daarna, in de zon op het grasveld, de inleider de vragen bleven toestromen. De betrokkenen genoten zo van de gedachten-wisseling dat er geen tijd meer restte voor het 'ronde-tafelgesprek' over het wel en wee der Stichting, dat ook nog op het programma stond. Er is nog maar één mogelijkheid voor ons om dit goed te maken: al wie ideeën, suggesties, wensen, op- of aanmerkingen heeft betreffende de gang van zaken of de toekomstige ontwikkeling der activiteiten van ons Centrum, wordt dringend verzocht deze schriftelijk te formuleren en in te zenden aan ons secretariaat (zie pag. 1). Het bestuur zal hierover dan overleg plegen en de inzender kan zeker zijn een reactie onzerzijds te ontvangen.

BOEDDHISTISCHE ACTIVITEITEN

Het nieuwe Franse meditatiecentrum, waarover wij al tweemaal berichtten, is bezig werkelijk van de grond te komen. De oprichtingsgroep, onder de naam Padme Christi, steunt op een veertigtal Franse kunstenaars, schilders en beeldhouwers, die t.b.v.de vestiging van het meditatiecentrum hun werken hebben afgestaan. Ven. Kalu Rinpoche, een Tibetaanse lama, zal de geestelijke mentor van het Centrum zijn. Andere leraren van grote naam zullen optreden als "gastleraar" in meditatie of yoga. Wij noemen de Ven. A'Kong Rinpoche, directeur van het Tibetaanse meditatiecentrum "Samyeling" in Schotland en de Ven. Somboon Siddhiyano van de Buddhapadipa tempel in Londen. De plaats is nu definitief Plaige, op 330 km van Parijs, tussen Toulon-sur Arroux en Etang-sur-Arroux (naastbijzijnde station), waar een kasteeltje ter beschikking is gekomen. Het schijnt wel de bedoeling te zijn het gereserveerd te houden voor leden van de Association Padme Christi. Men kan al toetreden voor de somma van $ 5,-. Behalve donaties worden ook geldelijke leningen gaarne tegemoetgezien, evenals toezegging van de eigen arbeidskracht. Nadere informaties kunnen worden ingewonnen bij Centre de Méditation, Château de Plaige - La Boulaye - 71320 TOULON-SUR-ARROUX.

De Buddhist Temple in Waalwijk (N.Br.), Talmastr. 20, tel. 04160-34251, geeft een tweemaandelijks tijdschrift uit, "The Wheel of Dhamma". Men kan zich hierop abonneren voor ƒ 5,-- per twee maanden. Het is een aardig verzorgd tijdschrift, verlucht met foto's. - Elke zaterdag wordt er in Waalwijk een meditatie-bijeenkomst gehouden (16.00 uur) en elke zondagmiddag een toespraak (14.00 uur).

De meeste boeddhistische vriendenkringen welke bij het Centrum zijn aangesloten, zullen ook dit jaar weer vesâkha vieren. De dag van volle maan valt op 6 mei; het ligt dus voor de hand dat de meeste vieringen plaats zullen hebben in het weekend van 4 en 5 mei. Bericht hieraangaande ontvingen wij al-

leen van de Utrechtse kring. Voor inlichtingen wende men zich tot mw. Ans Stade, Faustdreef 121, Utrecht. Tel. 030 - 617504.

"ERKENNTNIS" - LEVEN.

(vervolg artikel "Erkenntnis" in het febr. nr.)

inzicht

Motto: ".... denn wer Erkenntnis gewonnen hat, dem ist es nicht mehr erlaubt zu leben als hätte er sie nicht."

Zen-boeddhisme is een vreemde zaak. In hoeverre is het boeddhisme? Noem ik een getal, bv. 15, dan begrijpt u wat ik daarmee bedoel. Maar wat let mij om dit getal te vermenigvuldigen met nul? Deze simpele, vrije daad slaat bij u de basis van uw begrijpen weg. Wat is nul maal vijftien? Wat is nul? Wat is er dan nog over van de vijftien, die u zo goed begreep? Zen-boeddhisme is "nul maal vijftien". Zen-boeddhisme is niet te begrijpen. Zodra het begrepen wordt is het geen Zen-boeddhisme meer. Zen-boeddhisme is óók niet te vatten in een "theologie"; het is volkomen "onverantwoord", het leeft geheel op eigen gezag.
In zoverre is datgene, wat hieronder volgt géén Zen-boeddhisme. Er wordt teveel "begrepen" en in gelijke mate ontbreekt daardoor de vrijheid van Zen.
De regels zijn afkomstig van iemand, die door Zen is aangesproken. Maar de Grote Ketterij van Zen is afwezig. Zen is Ketterij. Een Zen-boeddhist is per definitie een ketter. Een ketter zoals óók Meister Eckehart er een was. ("Das ist der Meister Eckehart, der auf ein Haar verbrennet ward....").
Een Zen-boeddhist is géén libertijn, want hoezeer

Zen ook a-moreel (niet immoreel) is, het kent zijn "right-action". Zen is "right-action".
Zen betekent: leven, levenskunst.
Zen is spontaan, wezenlijk reageren op het leven.
Zen is leven, is het Leven, met al zijn contradicties op de koop toe.
Teveel woorden! Zen is ons al reeds ontsnapt!

Aan het motto van dit artikel voeg ik nu een ander toe:

"Bodhi is niet als een boom,
Nergens straalt een glanzende spiegel.
Aangezien er in de aanvang niets bestaat,
Waarop zal zich dan het stof verzamelen ?
(Wei-Lang)

Het oude boeddhisme, intellectueel overbelast, werd niet zonder gevolgen geconfronteerd met de Chinese wijsbegeerte en levenskunst. Dit getuigt ook de spreuk van Wei-Lang uit het Platform-Sûtra.
Verlichting - zo zegt de spreuk - wordt niet bereikt door het eindeloos poetsen van de bestofte spiegel en wie zich in een keurslijf van voorschriften perst bereikt wellicht een zekere graad van heiligheid, maar niet de Verlichting. Sterker nog: een goed karma kan evenzeer een struikelblok op de weg naar Verlichting vormen als een slecht karma!
Dus: er maar op los leven?
Integendeel: wie bandeloos leeft is niet vrij, maar een speelbal van allerlei invloeden. Hij overwint het Ik niet, maar laat het drijven als een stuk hout in een snel stromende rivier.
Hij bereikt nimmer de "andere oever".
En juist daarom is het in het boeddhisme te doen.

Anatta als uitgangspunt.

De introductie van het boeddhisme in het Westen is geen eenvoudige zaak. De essentiële vraag is: Wat kan het boeddhisme aan de westerse mens bieden?
Anders gezegd: welke religieuze behoefte is er bij de westerse mens waarin het boeddhisme kan voorzien?
Ik geloof te mogen stellen dat deze mens heden ten

dage leeft met een gebroken religieuze visie, zich uitend in een discrepantie tussen leven en leer. Er is een levensangst, een collectieve neurose, een "Verlust der Mitte". Er ontbreekt: eenheidsbeleven. Kan het boeddhisme hierin voorzien?

Van een "import" van het oude boeddhisme is, naar mijn oordeel, weinig heil te verwachten.

Wellicht kan men erin slagen het bewijs te leveren, dat dit niet de geest ademt van een vluchten uit de wereld, maar zal dit door de westerse mens worden begrepen?

En importeert men aldus óók niet teveel denkbeelden, welke uit de oosterse traditie op zinvolle wijze zijn ontstaan, doch de westerse mens niet wezenlijk aanspreken?

Pseudo-religies zijn er genoeg, geestelijk ontwortelden zijn er te over. Zullen wij hieraan nog uitbreiding geven?

En daarom stel ik de (opportunistische c.q. praktische) vraag: kan het boeddhisme op enigerlei wijze bieden datgene wat de westerse mens uit zijn gespletenheid verlost, nl. religieus eenheidsbeleven?

Het antwoord daarop is m.i. bevestigend.

Tenminste indien wij ons losmaken van allerlei historische vormen waarin het boeddhisme zich geuit heeft, en ons richten naar een van zijn wezenlijke elementen. Ik noem dan het beginsel van anatta, het nietzelf. Wat betekent dit?

Niet een domme ontkenning van iedere waarde van het Ik. "Ik" is een realiteit. Welke realiteit? Om deze vraag te beantwoorden moeten wij een ander beginsel noemen, nl. anicca, dat we met "wisseling" willen omschrijven.

Alles is wisseling, ook Ik is wisseling.

Anders gezegd: alles is tijdelijke manifestatie van iets dat "ontijdelijk", ongrijpbaar, "vormloos" is.

Ook Ik is daar een manifestatie van.

Het is als met de golven der zee. Ze ontstaan uit de zee en keren weer tot de zee.

Zo ligt alles, óók Ik, besloten in een "onuitputtelijk verband" dat men Nirvâna mag noemen. Nirvâna beleven is eenheidsbeleven.

Het niet weten hiervan (of het niet willen weten) veroorzaakt dukkha, onvrede.

Onvrede, omdat de werkelijkheid geweld wordt aangedaan. Omdat men in Maya leeft.

"...dem ist es nicht erlaubt..."

Het gaat in het boeddhisme dus niet om een moreel goed (of slecht) handelen in de in het westen gangbare betekenis. Het gaat om juist handelen, in de zin van handelen overeenkomstig de werkelijkheid. Anders gezegd: het gaat om handelen vanuit het inzicht ("Erkenntnis") in de juiste plaatsbepaling van het Ik. Men kan, in strijd met het beginsel van anatta, leven als ware men het middelpunt der dingen, maar de werkelijkheid is nu eenmaal een gans andere. En aan deze werkelijkheid ontkomt men niet.
Indien men dit inziet is overigens van een "erlauben" geen sprake. Wie zou er "erlauben"? Een god? Een priester? De buurt?
Wèl blijft, dat men telkens weer terugvalt in de grondfout. Telkens weer zal men moeten constateren, dat, ondanks het reeds verworven inzicht, de "grond-fout" weer opduikt, men wéér eens gehandeld heeft als ware het Ik de maat der dingen! Men trooste zich dan met de gedachte, dat er weliswaar geen "terug is op de weg", maar wèl een "terug naar de weg".

veroorloven
toestaan
gedogen

"Tao is het dagelijks leven".

"Tao is het dagelijks leven". Het gaat erom de eenheid te beleven in de veelheid.
Anders gezegd: eeuwigheid is hier en nu. Zo moet ook de moderne, westerse boeddhist midden in het leven staan; niet dit leven ontvluchten. Alleen zijn wijze van beleven zal anders zijn dan van velen rondom hem. Hij zal een zelf-kritiek moeten uitoefenen om de "grond-fout" te signaleren en te vermijden.
Eenvoudig is dat niet.
Maar wel zal dit boeddhisme zinvol kunnen zijn en een bevrijding kunnen geven uit de levensangst, die in het westen velen - bewust of onbewust - beheerst.

"Tao is het dagelijks leven", de "hemel" is op aarde, "het Koninkrijk Gods is onder U lieden", "Samsâra is Nirvâna"; dat is de boodschap van het boeddhisme

volgende uitspraak van Daiju aanhaalt:
"Dat wat alle dingen doet ontstaan wordt de Dharma-natuur of Dharmakâya genoemd. Met de z.g. Dharma wordt bedoeld de Geest van al het bestaande. Wanneer de Geest in beweging wordt gebracht, wordt alles in beweging gebracht. Wanneer de Geest niet in beweging wordt gebracht, dan beweegt niets en is er geen naam. Zij die verward zijn in hun denken begrijpen niet dat de Dharmakâya - in wezen vormloos - naar gelang van de omstandigheden individuele vormen aanneemt."

Enkele opmerkingen over het Pañcasîla.

"Ik neem mij voor niet met opzet te doden"
"Ik neem mij voor niet te nemen wat niet gegeven is"
"Ik neem mij voor afstand te nemen van een onkuis leven"
"Ik neem mij voor niet van de waarheid af te wijken"
"Ik neem mij voor geen bedwelmende dranken te gebruiken"

Eerlijk gezegd zie ik de introductie van het Pañcasîla in het westen met gemengde gevoelens tegemoet. Ik verwacht hier narigheden.
Waarom? Omdat de gemiddelde westerling deze gedragsregels maar al te gauw zal zien als middelen om tot een zekere mate van "heiligheid" te komen. Er zal de neiging zijn ze "wettisch" te benaderen. Bij deze benadering ligt het trekken van een vergelijking met de tien geboden voor de hand. Natuurlijk, in het Pañcasîla is van voornemens sprake (en dat is gelet op de individualistische instelling van het boeddhisme niet verwonderlijk) maar is dit verschil - in een benaderingswijze als hiervoor bedoeld - zo essentieel?
Zal niet veel sterker de nadruk vallen op de overeenkomst: niet doen?
Dit niet doen, dat niet doen.
En al niet-doende: "heiligheid".
Of: schijnheiligheid?
Er is bepaald geen behoefte aan boeddhistische farizeeërs. Noch aan vegetarisme als quasi-dharma. Noch aan "rein-leven" als weg tot Verlichting!
Aan een misverstand van het Pañcasîla als hierboven geschetst ben ik ook ternauwernood ontkomen. Totdat ik

voor het westen. Kort samengevat: de mogelijkheid van eenheidsbeleven als uitvloeisel van het anattabeginsel.

En de praktijk?

Uitgaande van dit eenheidsbeleven kunnen wij voor de praktijk een norm stellen door het begrip solidariteit te introduceren.
Wie tot eenheidsbeleven is gekomen zal daaruit een gevoel van solidariteit verkrijgen voor al het andere, in het bijzonder voor alle overige levende wezens.
Duidelijk komt als solidariteit ons tegemoet in de z.g. Brahma-Vihârâ:
Mettâ - het vervuld zijn van een universele liefde;
Karunâ - het vervuld zijn van erbarmen voor al wat lijdt;
Muditâ - vervuld zijn van vreugde door het delen in geluk van anderen.
Waarbij dan nodig is: Upekkhâ - het vervuld zijn van een gezindheid, welke aan het dualisme ontkomen is.
De noodzakelijke voorwaarde is dus ook hier: eenheidsbeleven.

Solidariteit als norm.

Hoe ver moet de solidariteit reiken?
Op deze vraag moeten we thans dieper ingaan. Daarbij is het van belang te onderkennen, dat de mens als zodanig deel heeft aan verschillende gemeenschappen of kringen. Hij is "stof" en onderworpen aan de wetten die deze stof beheersen. Hij leeft, voor hem gelden de levenswetten. Hij is opgenomen in allerlei menselijke gemeenschappen van natuurlijke, historische, economische aard (zoals gezin, volk, arbeidsgemeenschap). In deze kringen kan hij zijn solidariteit verwezenlijken, maar het is nog niet de hoogste vorm van solidariteit.
Deze bestaat in het beleven, door alles heen, van de "Buddha-natuur", de "Mind", de Eeuwigheid. Dit is de hoogste en in wezen de enige vorm van solidariteit.
Pantheïsme?
Het zij me toegestaan nu Suzuki te citeren, die de

volgende uitspraak van Daiju aanhaalt:
"Dat wat alle dingen doet ontstaan wordt de Dharma-natuur of Dharmakâya genoemd. Met de z.g. Dharma wordt bedoeld de Geest van al het bestaande. Wanneer de Geest in beweging wordt gebracht, wordt alles in beweging gebracht. Wanneer de Geest niet in beweging wordt gebracht, dan beweegt niets en is er geen naam. Zij die verward zijn in hun denken begrijpen niet dat de Dharmakâya - in wezen vormloos - naar gelang van de omstandigheden individuele vormen aanneemt."

Enkele opmerkingen over het Pañcasîla.

"Ik neem mij voor niet met opzet te doden"
"Ik neem mij voor niet te nemen wat niet gegeven is"
"Ik neem mij voor afstand te nemen van een onkuis leven"
"Ik neem mij voor niet van de waarheid af te wijken"
"Ik neem mij voor geen bedwelmende dranken te gebruiken"

Eerlijk gezegd zie ik de introductie van het Pañcasîla in het westen met gemengde gevoelens tegemoet. Ik verwacht hier narigheden.
Waarom? Omdat de gemiddelde westerling deze gedragsregels maar al te gauw zal zien als middelen om tot een zekere mate van "heiligheid" te komen. Er zal de neiging zijn ze "wettisch" te benaderen. Bij deze benadering ligt het trekken van een vergelijking met de tien geboden voor de hand. Natuurlijk,in het Pañcasîla is van voornemens sprake (en dat is gelet op de individualistische instelling van het boeddhisme niet verwonderlijk) maar is dit verschil - in een benaderingswijze als hiervoor bedoeld - zo essentieel?
Zal niet veel sterker de nadruk vallen op de overeenkomst: niet doen?
Dit niet doen, dat niet doen.
En al niet-doende: "heiligheid".
Of: schijnheiligheid?
Er is bepaald geen behoefte aan boeddhistische farizeeërs. Noch aan vegetarisme als quasi-dharma. Noch aan "rein-leven" als weg tot Verlichting!
Aan een misverstand van het Pañcasîla als hierboven geschetst ben ik ook ternauwernood ontkomen. Totdat ik

mij realiseerde dat deze geen morele code vormde in de westerse zin van het woord, maar tot doel had een toestand te bevorderen, welke heilzaam kan zijn om tot Verlichting te komen. Er was dus een samenhang met de juiste plaatsbepaling van het Ik. Zij dienen dus ter vermijding van de "grondfout", nl. dat het Ik het middelpunt der dingen zou zijn! En daarom benaderde ik het Pañcasîla vanuit de zelf-kritische vraagstelling: Wie ben ik?
Aldus:
WIE BEN IK dat ik mij het recht zou aanmatigen
...... nodeloos leven te vernietigen,
...... mij dingen toe te eigenen, die een ander toekomen,
...... mij uit te leven zonder liefde te geven,
...... te mijnen behoeve mij een schijnwereld te creëren door middel van onwaarheid,
...... mij aan 's levens werkelijkheid te onttrekken door mij te bedwelmen.

Zo gesteld zien wij steeds het onjuist handelen als een verbreken van de solidariteit. Telkens is er strijd met het anatta-beginsel, doordat men het Ik als de maat der dingen ziet!

Een enkel woord over de Bodhisattva-gelofte.

"Hoe ontelbaar de levende wezens ook mogen zijn, ik neem mij voor hen te helpen"
"Hoe onuitputtelijk de verkeerde begeerten ook mogen zijn, ik neem mij voor deze uit te doven"
"Hoe onmetelijk de Waarheid ook moge zijn, ik neem mij voor deze te leren kennen"
"Hoe onvergelijkelijk de Buddha-staat ook moge zijn, ik neem mij voor deze te realiseren".

Ook al is hun betekenis niet zo simpel als men bij een oppervlakkige benadering wel moet denken, het Pañcasîla kan men nog beschouwen als een aantal "normale" gedragsregels.
Bij de Bodhisattva-gelofte ligt dat anders. Zeker, er is sprake van: anderen helpen, begeerten intomen, zoeken naar Waarheid, streven naar Verlichting, maar de voornemens zijn zo geformuleerd dat het ondenkbaar

mij realiseerde dat deze geen morele code vormde in de westerse zin van het woord, maar tot doel had een toestand te bevorderen, welke heilzaam kan zijn om tot Verlichting te komen. Er was dus een samenhang met de juiste plaatsbepaling van het Ik. Zij dienen dus ter vermijding van de "grondfout", nl. dat het Ik het middelpunt der dingen zou zijn! En daarom benaderde ik het Pañcasîla vanuit de zelf-kritische vraagstelling: Wie ben ik?
Aldus:
WIE BEN IK dat ik mij het recht zou aanmatigen
...... nodeloos leven te vernietigen,
...... mij dingen toe te eigenen, die een ander toekomen,
...... mij uit te leven zonder liefde te geven,
...... te mijnen behoeve mij een schijnwereld te creëren door middel van onwaarheid,
...... mij aan 's levens werkelijkheid te onttrekken door mij te bedwelmen.

Zo gesteld zien wij steeds het onjuist handelen als een verbreken van de solidariteit. Telkens is er strijd met het anatta-beginsel, doordat men het Ik als de maat der dingen ziet!

Een enkel woord over de Bodhisattva-gelofte.

"Hoe ontelbaar de levende wezens ook mogen zijn, ik neem mij voor hen te helpen"
"Hoe onuitputtelijk de verkeerde begeerten ook mogen zijn, ik neem mij voor deze uit te doven"
"Hoe onmetelijk de Waarheid ook moge zijn, ik neem mij voor deze te leren kennen"
"Hoe onvergelijkelijk de Buddha-staat ook moge zijn, ik neem mij voor deze te realiseren".

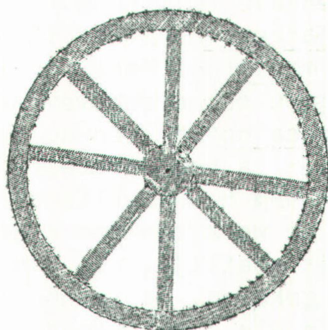
Ook al is hun betekenis niet zo simpel als men bij een oppervlakkige benadering wel moet denken, het Pañcasîla kan men nog beschouwen als een aantal "normale" gedragsregels.
Bij de Bodhisattva-gelofte ligt dat anders. Zeker, er is sprake van: anderen helpen, begeerten intomen, zoeken naar Waarheid, streven naar Verlichting, maar de voornemens zijn zo geformuleerd dat het ondenkbaar

is daarin zomaar, langs de gewone weg te slagen. Eigenlijk bestaat de gelofte uit ongerijmdheden. Een onmenselijke taak wordt - zo schijnt het - op de schouders genomen.
Maar men kan de gelofte ook anders bezien. Laat men haar rustig op zich inwerken, dan is het alsof het "praktische" doorstraald wordt door iets dat tijd en ruimte te boven gaat. Anders gezegd: de Bodhisattva-gelofte onttrekt zich aan een rationele, "praktische" benadering, zij is een brug van de wereld van het gevormde (het "normale") naar de "andere oever". Zij doelt op eenheidsbeleven, solidariteit, zij beoogt de hoogste solidariteit. Vandaar de "ongerijmdheid".
Vandaar ook het antwoord, dat Subhuti kreeg, die kennelijk ook worstelde met de zin van de Bodhisattva-gelofte:
"Wenn sie (de Bodhisattva-Mahâsattva's) irgendwelche willkürlichen Begriffe lebender Wesen oder irgendwelche Anzahl derselben im Sinne haben, so sind sie unwürdig Bodhisattva-Mahâsattva's genannt zu werden. Der wahre Grund, warum sie Bodhisattva-Mahâsattvas genannt werden ist eben, dass sie solche willkürlichen Begriffe losgelassen haben und was von einem willkürlichen Begriffe der Fall ist, ist wahr für alle Begriffe".

Tenslotte nog een enkele opmerking.
Het intellectueel ja-zeggen op wat ik eenheid beleven noemde, is niet zo moeilijk. Maar dit intellectueel ja-zeggen is zelf geen eenheidsbeleven. Daarvoor is meer nodig. Het eerste begin - en nu grijp ik op mijn vorig artikel terug - is het verkrijgen van inzicht. Inzicht als eerste stap naar Verlichting.
Eenheidsbeleven in de ware zin des woords is moeilijk, bijna bovenmenselijk moeilijk. Wie tot eenheidsbeleven werkelijk is gekomen, is iemand die alle lijden heeft overwonnen, in wie iedere angst is verstild.
Hij is een onkwetsbare.
Hij heeft echter niet zijn hart verhard of zijn gevoelens laten afsterven. Integendeel, zijn hart is zo wijd geworden, dat hij de eeuwigheid in zich kan dragen. Hij is één geworden met de eeuwigheid!

Hoe komen wij, kwetsbaren, angstig voor ons lot en voor het lot van diegenen, die ons dierbaar zijn, ooit zover?
Hoe klein en kwetsbaar ook, volgens Zen dragen wij Buddha-natuur in ons!
Inderdaad, volkomen ongerijmd!
Ongerijmd als de Bodhisattva-gelofte.
Lijden wij soms niet tezeer aan onze beperktheid?
Geloven wij niet te weinig in onze Buddha-natuur?
En belemmert juist dit ons niet om het ongrijpbare, het onzegbare, de "Mind" te beleven in ons dagelijks leven?
Er bestaat niet afzonderlijk een geestelijk leven en een dagelijks leven.
Er is wel Leven (met hoofdletter) en daarin zijn alle Buddha's van verleden, heden en toekomst aanwezig.
Het intellect zal dit niet kunnen vatten.
Mahâ-Kâśyapa vatte het, toen de Buddha zijn leerlingen zwijgend een bloem toonde: dat de Dharma woordeloos is en aan alle tegenstellingen is onttrokken.
Hij begreep dat er tenslotte niets te begrijpen valt.

Leo Boer.

TER OVERDENKING.

Namo tassa bhagavato arahato sammâsambuddhassa -
Eer zij Hem, de Verhevene, de Heilige, de geheel en al Ontwaakte.

Voor ieder die zich tot het boeddhisme voelt aangetrokken, liggen in deze aanspreekformule de gevoelens van eerbied en toegenegenheid uitgedrukt die de Boeddhafiguur bij zijn volgelingen opwekt. Voor hen is Hij die voor het eerst de Dhamma geformuleerd heeft en de stichter werd van de Sangha, het lichtende symbool geworden, dat hen eindeloos opwekt om de Weg te gaan en zich te openen voor de wereld op de wijze waarop de Boeddha het voor-leefde.

Niettemin is het niet in een blind geloof dat het pad van het boeddhisme gevolgd kan worden. Ook niet door het denken te binden aan een patroon van dogma's. Ook niet door zich star te houden aan een aantal leefregels. In ons hoofdartikel heeft Leo Boer daar terecht al met nadruk op gewezen.

De weg van het boeddhisme is alleen: loslaten, achterlaten. De last neerleggen van ons verleden en onze toekomst, van wrok en spijt, begeerten, verlangens.

Het ogenblik in al zijn volheid ongehinderd laten binnenkomen en zien hoe levensblij dat maakt. De eerste mens die de Boeddha na diens Ontwaking ontmoette, verwonderde zich over zijn uiterlijk en zei tot hem: "Stralend, vriend, zijn uw gelaatstrekken, geheel smetteloos en glanzend is uw huidskleur...!"

De belijdenisformule is drievoudig:

Buddham saranam gacchâmi	-	ik zoek mijn heil in de Boeddha
Dhammam saranam gacchâmi	-	ik zoek mijn heil in de Leer
Sangham saranam gacchâmi	-	ik zoek mijn heil in de boeddhistische Gemeenschap.

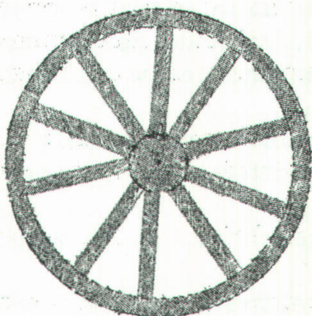
In de eredienst worden voor de Boeddha wierook gebrand, voor de Leer bloemen geofferd en voor de Gemeenschap een kaars of kaarsen ontstoken.

Toch ligt het boeddhisme evenmin in deze eredienst als in blindelings of dogmatisch geloven. Maar wie een

liturgische handeling helpt om in de gelukkige stemming te komen die bereid maakt tot overgave, kan zijn altaar bouwen. Wie daarbij mantra's wil gebruiken voor meditatie, kan het doen. Wie wil mediteren op andere wijze, laat die het anders doen. Wie het alléén wil zoeken in een intenser concentreren op het leven, in een zo volledig mogelijk opgaan in de dingen van alledag, laat die het zó doen.

Voor elkeen van hen géldt dat de Dhamma als paradoxale leidraad aanreikt: willen, dat men niets meer wil. Wie zover gekomen is, zal, beloven ons de teksten, zelfs dat niet meer willen. En juist dàt is "het hoogst geluk"!

Tonny K.-Sch.

REKENING 1973

Inkomsten:		Uitgaven:	
Donaties	2752,50	"Saddharma" (6 nrs)	1233,97
Verkoop brochures + losse nummers van Saddharma	511,26	Nadruk extra nrs. Saddharma	69,95
Verkoop boeken Geestelijk Reveil	81,50	Drukken 2000 omslagen Saddharma	226,20
Ontvangsten Lentebijeenkomst	164,50	Enveloppen, bedr.	70,18
		Informatiestencil	22,50
		Uitgave boekje "Tibet"	677,03
		Geestelijk reveil	30,--
		Kosten lentebijeenkomst	113,--
		Enveloppen verzending Saddharma	68,05
		Porti verzending Saddharma's + brochures	391,15
		Materiaalkosten	7,--
		Aanschaf boeken	20,--
		Bestuurskosten	191,70
		Life membership "The Maha Bodhi Society of India"	120,01
		Voordelig saldo	272,02
Totaal	3509,76	Totaal	3509,76

Het saldo per 1 januari 1974 bedroeg (inclusief het Nâ-rada-fonds) *f* 1696,77

Blijkens bovenstaande "Rekening" heeft de lente-bijeenkomst een batig saldo gegeven: een gevolg van het feit dat er meer deelnemers waren dan wij verwacht hadden. Overigens leert de ervaring dat de financiële uitkomst bij een dag-bijeenkomst meermalen gunstig is; bij een weekend-samenkomst is het tegendeel het geval.

N.B.:

In de "Rekening" zijn niet verwerkt de schenkingen, inkomsten en uitgaven t.b.v. het bezoek van Z.H. de Dalai Lama. Dit is geheel apart gehouden. Het kleine voordelige saldo (± *f* 200,--) is door het Comité tot Ontvangst geschonken aan de Stichting tot Hulp aan Tibetanen.

Diegenen die hun donatie over 1973 thans nog niet hebben afgedragen, worden van de lijst der donateurs afgevoerd. De toezending van "Saddharma" aan hen komt dus automatisch te vervallen.

* * *
* *
*

B O E K E N

In de Oriënt-serie verscheen bij uitgeverij Ankh-Hermes B.V. "Mediteren, waarom en hoe" van dr. T. Kurpershoek-Scherft.
De uitgave bevat een aantal vertalingen van klassieke teksten, die de praktijk van de meditatie tegen de achtergrond van de boeddhistische levensleer belichten. Het betreft enkele teksten uit de Pâli-canon en uit het bekende werk van Buddhaghosa "De Weg naar Reinheid", waarmee vooral de meer ingewijden in de meditatie-praxis interessante stof wordt geboden. Aan deze vertalingen gaat een sterk geschreven en bijzonder heldere inleiding vooraf over de hoofdgedachten van het boeddhisme. Daarin worden op duidelijke wijze de "vier edele waarheden" van de Boeddha uiteengezet, waarin hij "zijn diagnose van het menselijk tekort heeft samengevat en zijn therapie heeft aangegeven." Hoewel de schrijfster bekent dat zij "schrijvende over meditatie, een zwemmeester is die anderen de slag op 't droge leert, terwijl zij zelf in het ondiepe spartelt", kunnen we niet anders dan erg gelukkig zijn met een publikatie van dergelijke kwaliteit. "Mediteren, waarom en hoe" is het aanschaffen dan ook zeker waard. De prijs van het fraai uitgevoerde boek is (geb.) ƒ 14,--.

Erik Bruyn.

KORT OVERZICHT TIJDSCHRIFTEN

Yâna, "Buddhistisches Haus Georg Grimm", 8919 Utting a.A. Afl. jan./febr. 1974. Het hoofdartikel wordt gevormd door de optekening van een lezing gehouden door Max Hoppe, "Einführung in die Buddhalehre". Een aardige bijdrage levert Anton Bastian met een beschouwing "Über das Gedächtnis". Hij gaat ervan uit dat niets van ons leven werkelijk verloren gaat. Mensen die op de nipper van de verdrinkingsdood zijn gered, verklaren dat het laatste moment hun hele leven met grote helderheid in gelijktijdigheid voor hen lag uitgestrekt. Hij citeert C.G. Jung bij wie als kind levendige herinneringen aan een vroeger leven werden gewekt.- Ook verder is het een levendig artikel dank zij de vele goedgekozen citaten uit de wereldliteratuur. Het eindigt met een lang citaat uit de Menon van Plato: "...denn alles Forschen, alles Lernen ist nichts als ein Erinnern".

The Middle Way, 58 Eccleston Sq. S.W.I., Londen. Afl. febr. 1974. Een rijk nummer! Wij noemen twee artikelen: Roger Gunter-Jones: "The Object of Buddhist Practice" en Carlo Gragnani: "When the Ego meets Buddhism". Uit het laatste citeren wij (wel letterlijk, maar niet met handhaving van de volgorde): Inevitable in the beginning there is the Ego, in the sense that it is the Ego which meets Buddhism. (But) it is in the very brief moments of its absence that Buddhism has free access. In those moments there is no trying, no striving for something; there is, in a word, right effort. Departure and arrival coincide, the means is the end and vice versa, the path is the aim.
En: Conditionality is not causality. A cause leads necessarily to its effect. A condition may be necessary but not sufficient. Causality implies that if something exists, something else must follow. Conditionality states that if something exists, something else must have existed before or must exist now. Causality moves from present to future in a deterministic way. Conditionality is not deterministic and implies that nothing arises from a single cause, or arises singly....

When conditionality dominates, reality can be influenced.

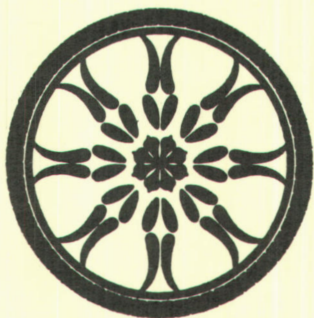
World Buddhism 153/3 Dutugemunu str., Nugegoda, Sri Lanka. Afl. januari 1974. Opgenomen is een zeer lezenswaard artikel over de Japanse Jodo Shin Shu secte, ter gelegenheid van het 750-jarig bestaan. Voorts, onder vele andere beschouwingen, een uitvoerige bespreking van het laatste boek van Christmas Humphreys (de pionier van het boeddhisme in Engeland): "The Buddhist Way of Life", ed. George Allen and Unwin Ltd., Hemel Hampstead, Engeland. Aangehaald wordt uit het boek de uitspraak:"Let our Buddhism be that which we have received as the Buddha Dhamma in whatever school and on which, on the Eightfold Path of Peace, we have found for ourselves to be true." En voorts: "A definitely Western Buddhism must in time emerge, and be none the less Buddhism for being Western".

Der Kreis, Ts. van de orde Ârya Maitreya Mandala, tak voor W-Europa. D-6380 Bad Homburg v.d. H., Stettinerstr. 8. Lama Anagarika Govinda schrijft hierin over "Die Bedeutung des Körpers in der Meditation". Hij zegt o.m.: "Gerade die anattâ-Idee berechtigt uns zu der Hoffnung, über uns selbst hinauszuwachsen...... Denn wenn des Menschen Wesen eine abgeschlossene, unveränderliche Grösse wäre, hätte alles Bemühen und Streben keinen Sinn".

when [illegible] conditions [illegible]
friends.

World Buddhism [illegible]
Lanka. [illegible]
[illegible]
sects, [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
"The [illegible] and
[illegible]
[illegible]
that [illegible] Buddha [illegible]
in [illegible] the [illegible]
Faith [illegible] to be
true [illegible] Buddhist
[illegible]
[illegible]

[illegible]

de afbeelding van de Buddha-figuur op de titelpagina is een foto van een 18de eeuws Japans beeld.
Deze Buddha heet AMIDA, de Buddha van het oneindige licht, heer van het westerse paradijs, gezeten in de handhouding van meditatie
het beeld bevindt zich in het Leids Volkenkundig Museum
de foto werd gemaakt door Else Madelon Hooykaas